

BELGISCHE SENAAAT

 ZITTING 2001-2002

18 JUNI 2002

Wetsvoorstel tot wijziging van verschillende bepalingen over het recht van minderjarigen om door de rechter te worden gehoord

 AMENDEMENTEN

Nr. 54 VAN MEVROUW de **BETHUNE** C.S.**De artikelen 2 tot 5 vervangen als volgt:**

«Art. 2. — Artikel 931 van het *Gerechtelijk Wetboek*, gewijzigd bij de wet van 30 juni 1994, wordt vervangen als volgt:

«§ 1. Een minderjarige beneden de volle leeftijd van vijftien jaar mag niet onder ede worden gehoord. Zijn verklaringen kunnen enkel als inlichtingen gelden.

Bloedverwanten in nederdalende lijn mogen niet worden gehoord in zaken waarin hun bloedverwanten in opgaande lijn tegengestelde belangen hebben.

 Zie:

Stukken van de Senaat:

2-554 - 2000/2001:

Nr. 1: Wetsvoorstel van mevrouw de Bethune c.s.
Nrs. 2 tot 3: Amendementen.

2-554 - 2001/2002:

Nrs. 4 en 5: Amendementen.

SÉNAT DE BELGIQUE

 SESSION DE 2001-2002

18 JUIN 2002

Proposition de loi modifiant diverses dispositions relatives au droit des mineurs d'être entendus par le juge

 AMENDEMENTS

Nr. 54 DE MME de **BETHUNE** ET CONSORTS**Remplacer les articles 2 à 5 par ce qui suit:**

«Art. 2. — L'article 931 du *Code judiciaire*, modifié par la loi du 30 juin 1994, est remplacé par ce qui suit:

«§ 1er. Le mineur d'âge de moins de quinze ans révolus ne peut être entendu sous serment. Ses déclarations peuvent être recueillies à titre de simple renseignement.

Les descendants ne peuvent être entendus dans les causes où leurs ascendants ont des intérêts opposés.

 Voir:

Documents du Sénat:

2-554 - 2000/2001:

N° 1: Proposition de loi de Mme de Bethune et consorts.
N°s 2 à 3: Amendements.

2-554 - 2001/2002:

N°s 4 et 5: Amendements.

§ 2. In elke procedure die de minderjarige betreft, onverminderd de wettelijke bepalingen betreffende zijn vrijwillige tussenkomst en zijn toestemming:

1° moet de rechtbank de minderjarige die de leeftijd van twaalf jaar heeft bereikt, oproepen teneinde gehoord te worden;

2° kan elke minderjarige die de leeftijd van twaalf jaar niet heeft bereikt en die in staat is zijn mening te vormen, bij beslissing van de rechter, worden gehoord. Wanneer de minderjarige het verzoek aan de rechter bij wie de zaak aanhangig is of aan de procureur des Konings heeft gericht, kan het onderhoud evenwel niet worden geweigerd.

De minderjarige wordt opgeroepen overeenkomstig artikel 931ter; hij kan weigeren aan deze oproeping gevolg te geven. Deze weigering moet worden medegedeeld door de minderjarige door terugzending van het door hem ondertekende oproepingsbericht aan de griffie van de rechtbank.

Indien de minderjarige over een advocaat beschikt, wordt tevens een afschrift van het oproepingsbericht aan deze advocaat gezonden. Indien de minderjarige weigert aan de oproeping van de rechter gevolg te geven, wordt zijn advocaat daarvan in kennis gebracht. De advocaat gaat na of deze weigering vrijwillig is gedaan en deelt het resultaat van zijn onderzoek mee aan de griffie van de rechtbank.

§ 3. De minderjarige wordt gehoord door de rechter of door de persoon die deze aanwijst. Het onderhoud vindt plaats buiten de aanwezigheid van wie ook, de griffier en de advocaat van de minderjarige uitgezonderd. Indien de minderjarige zich niet wenst te laten bijstaan door een advocaat, kan hij zich laten vergezellen door een vertrouwenspersoon die onafhankelijk is van de partijen in het geding.

Het horen geschiedt op een plaats die door de rechter geschikt wordt geacht. Van het onderhoud wordt door de griffier een proces-verbaal opgemaakt dat bij het dossier van de rechtspleging wordt gevoegd, zonder dat evenwel een afschrift ervan aan de partijen wordt bezorgd. Het proces-verbaal wordt aan de minderjarige voorgelezen en door hem ondertekend voor akkoord.

De kosten verbonden aan het onderhoud worden in voorkomend geval over de partijen verdeeld.

Het horen van de minderjarige heeft niet tot gevolg dat hij partij in het geding wordt. Aan de mening van de minderjarige wordt een passend belang gehecht in overeenstemming met zijn leeftijd en maturiteit. »

Art. 3. — In hetzelfde Wetboek wordt een artikel 931bis ingevoegd, luidende:

« Art. 931bis. — De Koning bepaalt welke bijzondere opleiding moet worden gevolgd door rechters die oordelen in geschillen die minderjarigen betreffen. »

§ 2. Dans toute procédure concernant le mineur, sans préjudice des dispositions légales prévoyant son intervention volontaire et son consentement:

1° le tribunal doit convoquer le mineur d'âge de douze ans, aux fins d'audition;

2° tout mineur de moins de douze ans capable de se forger une opinion peut être entendu sur décision du juge. Néanmoins, lorsque le mineur en fait la demande, soit au juge saisi du litige, soit au procureur du Roi, l'audition ne peut être refusée.

Le mineur est convoqué conformément à l'article 931ter; il peut refuser de donner suite à cette convocation. Le mineur doit communiquer ce refus en renvoyant au greffe du tribunal la convocation signée par lui.

Si le mineur dispose d'un avocat, une copie de la convocation est également envoyée à ce dernier. Si le mineur refuse de donner suite à la convocation du juge, son avocat en est avisé. L'avocat vérifie si ce refus a été fait de plein gré et communique le résultat de cette vérification au greffe du tribunal.

§ 3. Le mineur est entendu par le juge ou la personne désignée par ce dernier à cet effet. L'audition a lieu hors de la présence de quiconque, à l'exception du greffier et de l'avocat du mineur. Si le mineur a renoncé à sa faculté d'être assisté par un avocat, il peut se faire accompagner d'une personne de confiance indépendante des parties à l'instance.

L'audition a lieu en un endroit considéré comme convenable par le juge. Il en est établi par le greffier un procès-verbal qui est joint au dossier de la procédure, sans que copie en soit délivrée aux parties. Le procès-verbal est lu au mineur, puis signé pour accord par ce dernier.

Le cas échéant, les frais de l'audition sont partagés entre les parties.

L'audition du mineur ne lui confère pas la qualité de partie à la procédure. Les opinions du mineur sont prises en considération compte tenu de son âge et de son degré de maturité. »

Art. 3. — Dans le même Code, il est inséré un article 931bis, rédigé comme suit:

« Art. 931bis. — Le Roi détermine quelle est la formation particulière que doivent suivre les juges qui statuent sur des litiges concernant des mineurs. »

Art. 4. — In hetzelfde Wetboek wordt een artikel 931ter ingevoegd, luidende:

« Art. 931ter. — De Koning bepaalt een model van oproepingsbericht dat de minderjarige op een kindvriendelijke manier duidelijk maakt dat hij voor de rechtbank wordt opgeroepen, dat hij een advocaat voor minderjarigen kan raadplegen, overeenkomstig artikel 508/24 en dat hij zijn verschijning kan weigeren zoals voorzien in artikel 931, § 2, tweede en derde lid.

Het bericht vermeldt tevens de gegevens van de permanentie van advocaten voor minderjarigen waarop de minderjarige een beroep kan doen. »

Art. 5. — In artikel 1233, § 1, 2°, van hetzelfde Wetboek, vervangen door de wet van 27 maart 2001, worden de woorden « artikel 931, zesde en zevende lid » vervangen door de woorden « artikel 931, § 3 ».

Art. 6. — In artikel 1280, tweede lid, van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 30 juni 1994, worden de woorden « artikel 931, derde tot zevende lid » vervangen door de woorden « artikel 931, §§ 2 en 3 ».

Art. 7. — In artikel 1290, tweede en derde lid, van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 30 juni 1994, worden de woorden « artikel 931, derde tot zevende lid » vervangen door de woorden « artikel 931, §§ 2 en 3 ».

Art. 8. — In artikel 1293, tweede en derde lid, van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 30 juni 1994, worden de woorden « artikel 931, derde tot zevende lid » vervangen door de woorden « artikel 931, §§ 2 en 3 ».

Art. 9. — In artikel 1294, derde lid, van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 20 mei 1997, worden de woorden « artikel 931, derde tot zevende lid » vervangen door de woorden « artikel 931, §§ 2 en 3 ».

Art. 10. — Artikel 56bis van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, ingevoegd bij de wet van 2 februari 1994, wordt opgeheven. »

Verantwoording

Om redenen van legistiek wordt in artikel 2 de voorgestelde indeling van artikel 931 van het Gerechtelijk Wetboek vereenvoudigd (minder paragrafen).

Bovendien noopt de wijziging van dat artikel tot de aanpassing van de verwijzingen ernaar in de artikelen 1233, 1280, 1290, 1293 en 1294 van het Gerechtelijk Wetboek. Dat is de strekking van de voorgestelde artikelen 5 tot 9.

Hetzelfde geldt voor de verwijzing naar artikel 931 in het in artikel 4 voorgestelde artikel 931ter.

Art. 4. — Dans le même Code, il est inséré un article 931ter, rédigé comme suit:

« Art. 931ter. — Le Roi fixe un modèle d'avis de convocation expliquant au mineur, d'une manière qui soit à sa portée, qu'il est convoqué devant le tribunal, qu'il peut consulter un avocat des mineurs, conformément à l'article 508/24 et qu'il peut refuser de comparaître, conformément à l'article 931, § 2, alinéas 2 et 3.

L'avis mentionne également les coordonnées de la permanence d'avocats des mineurs à laquelle le mineur peut s'adresser. »

Art. 5. — À l'article 1233, § 1er, 2°, du même Code, remplacé par la loi du 27 mars 2001, les mots « article 931, alinéas 6 et 7 » sont remplacés par les mots « article 931, § 3 ».

Art. 6. — À l'article 1280, deuxième alinéa, du même Code, modifié par la loi du 30 juin 1994, les mots « article 931, alinéas trois à sept » sont remplacés par les mots « article 931, §§ 2 et 3 ».

Art. 7. — À l'article 1290, deuxième et troisième alinéas, du même Code, modifié par la loi du 30 juin 1994, les mots « article 931, alinéas trois à sept » sont remplacés par les mots « article 931, §§ 2 et 3 ».

Art. 8. — À l'article 1293, deuxième et troisième alinéas, du même Code, modifié par la loi du 30 juin 1994, les mots « article 931, alinéas trois à sept » sont remplacés par les mots « article 931, §§ 2 et 3 ».

Art. 9. — À l'article 1294, troisième alinéa, du même Code, modifié par la loi du 20 mai 1997, les mots « article 931, alinéas 3 à 7 » sont remplacés par les mots « article 931, §§ 2 et 3 ».

Art. 10. — L'article 56bis de la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse, inséré par la loi du 2 février 1994, est abrogé. »

Justification

Pour des raisons d'ordre légistique, on simplifie la subdivision proposée de l'article 931 du Code judiciaire (moins de paragraphes).

En outre, la modification de cet article appelle l'adaptation des références qui y sont faites dans les articles 1233, 1280, 1290, 1293 et 1294 du Code judiciaire. Telle est la portée des articles 5 à 9 proposés.

Il en va de même pour la référence à l'article 931, qui figure à l'article 931ter proposé à l'article 4.

In artikel 2 wordt in het voorgestelde artikel 931, § 2, 2° gekozen voor de formule «in staat is zijn mening te vormen» «capable de se forger une opinion». Deze formule wordt omwille van de uniformiteit ook aangehouden in het wetsvoorstel nr. 626.

Het 2° wordt ook geformuleerd om duidelijker onderscheid te maken tussen de twee hypothesen: de minderjarige kan worden gehoord bij beslissing van de rechter maar moet worden gehoord als hij het zelf vraagt.

Het laatste lid van de voorgestelde § 2 (voorheen lid 2 van § 4), wordt aangevuld met de regel dat de advocaat van de minderjarige ook in kennis wordt gesteld van de weigering van de minderjarige om te verschijnen. De advocaat moet immers nagaan of deze weigering uit vrije wil gebeurde.

In het tweede lid van de voorgestelde § 3 (voorheen het derde lid van § 5), wordt gepreciseerd dat het proces-verbaal wordt opgesteld door de griffier. Dat is thans niet de regel wanneer de rechter niet zelf de minderjarige hoort maar daarvoor een andere persoon aanwijst.

De bepaling dat door het horen de minderjarige geen partij wordt, wordt verschoven naar achter. Nu staat die verloren tussen procedureregels.

In artikel 4 worden in het voorgestelde artikel 931*ter* de woorden «en verstaanbaar» geschrapt. Een niet verstaanbare tekst is niet kindvriendelijk. «Kindvriendelijk» heeft geen echt equivalent in het Frans. De vertaling is bijgevolg niet helemaal symmetrisch. Zoals hiervoor gezegd wordt ook de verwijzing naar artikel 931 in overeenstemming gebracht met de nieuwe tekst van dat artikel.

Het eerste lid van het voorgestelde artikel 931*ter* wordt ook aangepast zodat er uitdrukkelijk verwezen wordt naar de advocaten voor minderjarigen. In het tweede lid wordt die terminologie ook ingevoerd ter vervanging van de term «jeugdadvocaten».

Tenslotte worden nog een aantal redactionele verbeteringen aangebracht aan de verschillende artikelen.

Sabine de BETHUNE.
Martine TAELEMAN.
Clotilde NYSSSENS.
Meryem KAÇAR.
Jean-François ISTASSE.
Nathalie de T' SERCLAES.
Myriam VANLERBERGHE.

À l'article 2, on opte, dans l'article 931, § 2, 2°, proposé, pour la formule «capable de se forger une opinion». Pour des raisons d'uniformité, cette formule a également été retenue dans la proposition de loi n° 626.

En outre, on reformule le 2° pour faire plus clairement la distinction entre les deux hypothèses: le mineur peut être entendu sur décision du juge, mais il doit être entendu lorsqu'il en fait la demande.

On complète le dernier alinéa du § 2 proposé (qui était auparavant l'alinéa 2 du § 4) par la règle selon laquelle l'avocat du mineur est lui aussi informé du refus du mineur de comparaître. En effet, l'avocat doit vérifier si ce refus a été fait de plein gré.

À l'alinéa 2 du § 3 proposé (qui était auparavant l'alinéa 3 du § 5), on précise que le procès-verbal est établi par le greffier. Telle n'est actuellement pas la règle si le juge n'entend pas lui-même le mineur et qu'il désigne une autre personne pour l'entendre.

On place à la fin de l'article la disposition selon laquelle l'audition du mineur ne lui confère pas la qualité de partie. Actuellement, cette disposition est perdue parmi les règles de procédure.

À l'article 4, on supprime, à l'article 931*ter* proposé, les mots «d'une manière compréhensible». Un texte qui n'est pas compréhensible n'est pas à la portée de l'enfant. Le mot «kindvriendelijk», dans le texte néerlandais, n'a pas de véritable équivalent en français. Par conséquent, la traduction n'est pas parfaitement symétrique. Comme on l'a dit plus haut, on adapte également la référence à l'article 931 en fonction du nouveau texte de cet article.

On adapte aussi, dans le texte néerlandais, l'alinéa 1er de l'article 931*ter* proposé, pour y faire explicitement référence aux «advocaten voor minderjarigen». À l'alinéa 2, on introduit également cette terminologie, en remplacement du terme «jeugdadvocaten».

Enfin, on apporte encore une série de corrections rédactionnelles aux divers articles.